

PUBLIC ACCESS 2005 : 12

Nyhetsbrev om radio, TV, Internet och andra medier
- teknik, mediepolitik och yttrandefrihet –

13 november 2005
www.publicaccess.se

Innehåll (11 sidor)

Television

- BBC börjar sända HDTV
- HDTV nu i digitala marknätet i Sverige
- Högupplöst television allt hetare i Europa
- Vart åttonde hushåll i USA har nu HDTV
- DVD – den nya tv-kanalen
- Dagstidning vill starta lokal-tv på riktigt
- TV4 + facket + kyrkan = sant?
- TV4:s nya kanaler växer snabbast
- Staten tryggar SVT:s sebarhet i Finland
- Kommersiell tv i Finland skär ner
- Lagförslag hotar lokal-tv i Danmark
- Malaysia satsar på digital-tv i etern och Internet
- Svensk teknik kan förbättra ljudet för digital-tv
- Världens första esperanto-tv startar
- Berlusconi rasande på tv-komiker
- Nokia och Vodafone satsar stort
- Svält intresse för mobil-tv i Storbritannien

Radio

- Sky Radio lämnar Danmark. Storgräl med staten
- Lanseringen av dansk reklamradio en katastrof
- DAB-kanaler kör som ett förarlöst tåg i
- Boom för politisk radioreklam i Danmark
- Digitalt FM testat på Nya Zeeland
- Första lokalsändningarna med DRM startat i London
- Myndigheterna rensar London från piratradio
- Lågeffektsmellanvåg föreslås i USA
- Betalradio via satellit - en fortsatt dålig affär
- P3-profiler får göra reklam i TV
- Eldorado åter i etern

- Ku Klux Klan kommer på kortvägen
- Krav på redovisning av BBC Radios budget

Radio och tv

- Dansk tv-station vill sända radio
- Krav i riksdagen: Avskaffa Public service-avgiften
- Japanska medielagar skärps för att stoppa amerikanskt ägande

Film

- Digitala drömmar nu verklighet.
- Hollywood satsar på digital bio
- Filmpolitiken: Borgerliga alliansen vill mer
- Åse Kleveland slutar på Filminstitutet

Annat

- Berlusconi vill beskatta sms-ande
- Stort upplageras för amerikansk dagspress
- Folkbiblioteken: AV-medier ökar.
Böcker fortsätter minska
- Pressens löpsedlar mer reklam än tryckfrihet
- Ny mikroharddisk på 5 gigabyte
- Tänkvärt: Allt sämre bevakning av Norden
- En miljon Windows-användare har bytt till Mac
- British Librarys samlingar på nätet
- Sveriges IT-kommun 2005

- *Lästips:* Avreglering hotar lokal-tv i USA
- *Webbtips:* Ny portal för mänskliga rättigheter

- *Evenemangstips:* Tre seminarier om Digital-tv

Nyhetsbrevet utkommer två gånger per månad.

Redaktör & Ansvarig utgivare: **Christer Hederström**
Redaktionsråd: **Lasse Svanberg, Gunnar Bergvall och Ola Stockfelt**
Teknik & Distribution: **Ideosphere**

Epost till redaktionen: news@publicaccess.se
Om abonnemang (300 kr/år) och annat läs mer på
www.publicaccess.se

Ledare

Yttrandefrihet för alla

Den socialdemokratiska partikongressen sade nej till förslaget att kvällstidningarnas löpsedlar skulle hamna under marknadsföringslagen och inte få behålla samma yttrandefrihetsskydd som tidningarnas innehåll (se notis i detta nyhetsbrev). Beslutet var logiskt, men nog går det att sympatisera med tanken att löpsedlarna i första hand *är* reklam. Utan löpsedlarna skulle kvällstidningarna sannolikt gå under. Detta aktualiserar frågan om vad yttrandefriheten främst är till för; att vidga och stärka demokratin genom information och debatt. I det svenska samhället idag tenderar beslutsfattare att inte förstå att näringsfriheten hänger ihop med yttrandefriheten. Näringsfriheten är en av våra viktigaste grundläggande rättigheter, men utan yttrandefrihet blir den istället ett hot mot demokratin. Ett tydligt exempel på detta är diktaturen Kina. Obehagliga tendenser finns i Italien och Ryssland.

I Sverige är konsumenternas yttrande- och informationsfrihet inte mycket värd när den ställs mot kabelbolagens motsvarande friheter. Inte heller motiveras programutbudet i den statliga digitala marksända tv-plattformen med *ärliga* yttrandefrihetsmotiv. Vinnare är istället de som har resurser att köpa eller lobba sig till utrymme. Visserligen är det kanske en vacker tanke att Rupert Murdoch skall få yttrandefrihet även i Sverige och fritt få sända sin propagandakanal Fox News (med statens hjälp). Eller att "grabbarna" sänder hårdporr på denna plattform. Men var finns samtidigt de mindre resursstarka rösterna? Tror de f.d. näringsministrarna Rosengren och Pagrotsky verkligen att såväl "näringen" som yttrandefriheten stärks i takt med *antalet* tv-kanaler ökar? På vilket sätt blir här demokratin en vinnare?

television

BBC börjar sända HDTV

Tv-chefen *Jana Bennett*, har meddelat att BBC kommer att sända en del av BBC1:s program på bästa sändningstid även som HDTV med start i mitten av nästa år. Det blir bl.a. dramaproduktion, dokumentärer och sport. Sändningarna sker där kapacitet f.n. finns; via satellit och kabel. Men man kommer också att pröva via det marksända digitalnätet i Londonområdet. HDTV-satsningen skall ledas av Seetha Kumar. Stora programprojekt, som den kommande naturhistoriska serien *Planet Earth* och sportevenemang, kommer att spelas in i HDTV-format. BBC har förbundit sig att ha lagt all sin produktion i högupplöst format senast i slutet av decenniet. *Our promise to our licence payers is to give them the highest quality television, so the time is right for the BBC to get involved in high definition* säger Jana Bennett. Det första brittiska tv-bolaget med HDTV blir dock BSKyB som startar under första halvåret 2006 med särskilda versioner av Sky One, Sky Sports och Sky Movies. BSKyB:s vd James Murdoch säger att tekniken "blows your mind". (The Guardian)

HDTV nu testat i det digitala marknätet i Sverige

Med franska digitalteveboxar kan svenska tittare få högupplöst tv till våren. Därmed utgör inte boxarna någon flaskhals om SVT och TV4 bestämmer sig för att låta fotbolls-VM 2006 bli startskottet för marksänd HDTV i Sverige. Att de franska tillverkarna ligger i täten beror på fransk lagstiftning för digitalteve. Betaltevekanaler som vill sända i de franska marknäten måste använda den nya effektivare komprimeringstekniken mpeg4, medan gratis-

kanaler sänds med mpeg2. På så sätt lyckas Frankrike skynda på införandet av mpeg4 vilket är en förutsättning för att få plats med HDTV i marknätet där utrymmet är begränsat. Teracom demonstrerade i torsdags marksänd HDTV i Stockholm. Sändningarna som gjordes från nackmasterna var de första i världen med komprimeringstekniken mpeg4 i marknät - det som når vanliga teveantennor. (Ny Teknik)

Högupplöst television allt hetare i Europa

Som första europeiska större tv-bolag har nu den tyska kommersiella kanalen ProSiebenSat1 startat en HDTV-service. HDTV-program kommer att sändas i de två huvudkanalerna Pro7 and Sat.1. Andra tv-bolag som brittiska BSKyB, franska CanalSat och Sky Italia har lovat att starta HDTV senast i juni 2006 i tid för fotbolls-VM. ProSiebenSat.1 rapporteras ha träffat avtal med Sharp och Sony för marknadsföring av HDTV-mottagare kommande månaderna. Den tyska betalkanalerna Premiere startar HDTV i först i december efter förseningar med leveranser av dekodboxar. Starten av HDTV är främst av symbolisk art. Få hushåll har ännu mottagare och 14 miljoner hushåll i Västeuropa beräknas äga en HDTV-mottagare 2008. Men Frankrike, Storbritannien och Tyskland kommer att ligga före och ha en samlad andel om 60 % av HDTV-marknaden de första tio åren. I övriga världen finns klara HDTV-system på fem marknader; Japan, Kanada, Australien, Sydkorea och USA. (BBC Monitoring)

Vart åttonde hushåll i USA har nu HDTV

Andelen amerikanska hushåll som har HDTV har ökat från 7 % ett år sedan till idag 12 %. Det som driver på utvecklingen förutom sjunkande priser är att de flesta vuxna känner till HDTV (89 %). Undersökningen som gjorts av Leichtman Research

Group visar också att konsumenterna har betalt i snitt \$1.600 för en HDTV-mottagare under mätåret. 18 % av de nuvarande HDTV-innehavarna troligen köper ny mottagare nästa år, 11 % av de som inte har HDTV kommer att köpa en mottagare nästa år om den kostar högst \$1.000.

DVD – den nya tv-kanalen

Under VHS-kassetten storhetstid var intäkterna från tv-program småpengar för videoindustrin. Nu är tv-program den snabbast växande sektorn för DVD-branschen. Enbart i år kommer amerikanska konsumenter att spendera mer än 3 miljarder dollar på tv-program på DVD (2,3 miljarder 2004). Det finns få biosuccéer på gång i år och man beräknar att intäkterna för tv-program får en andel om 25 % av det totala för DVD-branschen. TV-bolagen börjar släppa all tveksam om att släppa program på DVD redan under innevarande sändningssäsong och man produceras redan nu tv shower som från början är DVD-anpassade. Konvergensen mellan tv-bolagen och hemvideoindustrin är tydlig. (TVWeek)

Dagstidning vill starta lokal-tv på riktigt

Norrköpings Tidningar har hos regeringen sökt tillstånd för att sända digital marksänd lokalteve för östra Östergötland från Krokek-masten. NT menar att man kommer att bli den första riktiga professionella lokaltevekanalen i Sverige. NT24 kommer att sända dygnet runt och ha en bemannad redaktion 06-22. Under ett dygn kommer kanalen att sända 12 timmar lokala nyheter.

TV4 + facket + kyrkan = sant?

TV4 planerar ny samhällskanal för det digitala marknätet. TV4 söker stöd från Svenska Kyrkan, TCO, LO och Riksidrottsförbundet. De ska lägga 40 miljoner kronor i kanalen, är det tänkt. Förebild är amerikanska C-span. *Vi stödjer TV4*, säger Ingrid Andersson, informationschef på Svenska Kyrkan. LO är besvikna på SVT24. *Vi diskuterar med TV4. SVT24 är inte i närheten av vad vi hade föreställt oss*, säger Göran Larsson LO. (Dagens Media)

TV4:s nya kanaler växer snabbast

TV4 Plus ökade sin penetration under september-oktober med åtta procentenheter sedan i våras och når nu 62 % av de svenska tittarna. Ungdomskanalen TV400 ökar också kraftigt, från 18 till 23 % av tittarna, TV4 Film når nu 28 % av tittarna och stärker därmed sin ställning som Sveriges största filmkanal. TV4 Fakta, som lanserades 15 september, når redan 15 % av tittarna. Samtliga TV4:s nya kanaler har en positiv ekonomisk utveckling. TV4 har även ansökt om sändningstillstånd för ytterligare tre nya kanaler i det digitala marknätet, varav en frikanal. *Det blir allt tydligare att vår flerkanalstrategi*

nu bär frukt. TV4:s nya kanaler utvecklas snabbast av alla och tar allt större del av tittarna samtidigt som reklam-intäkterna ökar. Vi kommer att fortsätta starta nya framgångsrika kanaler med målet att bli Nordens ledande tv-företag, säger TV4:s vd Jan Scherman. Regional-tv fortsätter att utvecklas positivt. Under perioden januari till september ökade omsättningen med 16,8 % till 260,1 miljoner kr. Det är framförallt reklamprodukten Sumo, speciellt anpassad för den lokala utbudsannonseringen, som bidragit till ökningen. *Reklammarknaden fortsätter att vara stark samtidigt som våra nya kanaler uppvisar en mycket positiv utveckling. Vi använder nu den styrkeposition vi befinner oss i för att effektivisera verksamheten och investera i vårt programutbud, vi kommer att vara väl förberedda inför den slutliga nedsläckningen av det analoga marknätet våren 2008*, säger Jan Scherman.

Staten tryggar SVT:s sebarhet i Finland

Sebarheten av Sveriges television i Finland kommer att tryggas med offentliga medel. Det vågade *Maarit Feldt-Ranta* lova då hon i går inledde den politiska debatten på Finlands svenska socialdemokraters (fsd) kongress i Dragsfjärd: *Frågan är förhandlad med finansminister Eero Heinäluoma. Vi är eniga om att sebarheten av Sveriges tv är så viktig att finansieringen skall skötas enligt public service-principen*. Feldt-Ranta säger att en arbetsgrupp under kommunikationsminister Susanna Huoviniens (sdp) ledning har tillsatts för att till årsskiftet utreda de tekniska förutsättningarna och de upphovsrättsliga frågorna. Först efter det kan man enligt henne säga något om vilka alla svenska kanaler som kan erbjudas. Den nationella atmosfär av tvåspråkighet som representerades av Paavo Lipponen skall leva vidare och stärkas. (Vasabladet)

Kommersiell tv i Finland skär ner

MTV3, som kan sägas vara TV4:s motsvarighet i Finland, har beslutat skära ner sin personal med en femtedel. Totalt har MTV3 Media group 512 anställda, inkluderande Subtv and radiokanaler. MTV3:s vd Pekka Karhuvaara säger att nedskärningarna inte skall påverka programutbudet. (Newsroom Finland).

Lagförslag hotar lokal-tv i Danmark

Kulturminister Brian Mikkelsen har nu lämnat ett förslag till Folketinget, som betyder adjö till både must-carry status i kabelnäten och statligt stöd till drift-, program och utbildningsstöd till de största icke-kommersiella lokal-tv-lanalerna. De lokala kabelnäten – antennföreningarna - blir inte längre tvingade att distribuera lokal-tv. Här väntas särskilt sändningsverksamheter som Kanal København, Kanal Roskilde, TV-Helsingør och Kanal Esbjerg bli särskilt hårt drabbade eftersom de sänder på egna

eterfrekvenser (UHF). Landets övriga gräsrotsstationer har sin plats ganska säkrad i "fönster" i den kommersiella kanalen TV Danmark, även om inte antennföreningarna inte heller åläggs att sända TV Danmark (motsvarar svenska Kanal 5). Det statliga stödet behålles men förenklas och kan endast delvis finansiera driften. Dessutom skall man kunna dokumentera att man har "bred kontakt til lokal-samfundet". Nuvarande sändningstillstånd kvarstår till 2009 då de upphör i och med det analoga nätet släcks. Det kommer senare att diskuteras hur lokal-tv skall placeras in på digitala multiplex möjligtvis blir det en hel digital kanal för Köpenhamn. (TV-Nyt) Hela lagförslaget:

http://www.kum.dk/graphics/kum/downloads/Lovgivning/lovforslag/Redio_og_TV/lovforslag.pdf

Någon plats för lokal-tv finns således inte i de nuvarande planerna för det danska marknätet som kommer att distribuera 20-30 kanaler. I Köpenhamn placerade sig *Kanal København* i en publikmätning för första halvåret 2005 på 11 plats av 39 kanaler före bl.a. CNN, BBC, VoiceTv och DK4. Kanal København har producerat ett program som med tre tema; *Direct democracy @nd public access*, *Hard- og software* och *Kanal København vs. CNN*. Förutom experter deltar politiker från skilda partier i programmet. Digital Demokrati kan ses på <http://www.tvpc.dk/index.php?id=44>

Malaysia satsar på digital-tv i etern och på Internet

2008-2015 görs övergången till marksänd digital-tv i Malaysia. Ett års test (med den europeiska standarden DVB-T) som berör 500.000 hushåll görs nästa år i Kuala Lumpur. Samtidigt överväger regeringen ekonomiska satsningar för att snabba på utvecklingen av bredbandsindustrin som också blir en del av tv-distributionen.

Svensk teknik kan förbättra ljudet för digital-tv

Svenska *Coding technologies* flaggar för att dess ljudkomprimeringsteknik skulle kunna öka kapaciteten i digitaltevenäten. Man samarbetar med amerikanska elektronikföretaget DTS. som vill utrusta digital-TV-mottagare med avkodare för AAC+-komprimerat ljud. Besparingen i bandbredd ska skapa plats till en extra videokanal, eller kanske ett extra parallellt ljudspår. Tekniskt skulle sändningar med AAC+-ljud kunna inledas omgående, i exempelvis det svenska digital-TV-nätet. Coding technologies har haft stora globala framgångar. Den ljudförbättrande tekniken *Spectral Band Replication* har adderats till standarder som MP3 och AAC och har bland annat förvandlat ljudkvaliteten på digital AM-radio (DRM) från

uthärdlig till njutbar. Den största kommersiella framgången hittills är att företagets teknik används i det nordamerikanska satellitradionätet XM Radio. Codings teknik har tagit sig in som en del av 3G-standarderna. Bl.a. har den japanska mobiloperatören KDDI som sålt 10 miljoner Coding-komprimerade skivspår för tre dollar styck. (Elektroniktidningen)

Världens första esperanto-tv startar

Internacia Televido, har startat som webb-tv-kanal med program helt på esperanto. 60 % av tittarna beräknas av esperantonhetssidan Gangalo komma att bestå av europeer, amerikaner och japaner. En del internationella radiostationer sänder på esperanto bl.a. China Radio International Radio Polonia. Radio Habana Cuba, Vatikanradion och italienska RAI. Internacia Televido finns på <http://internacia.tv>

Berlusconi rasande på tv-komiker

Den italienska premiärministern Silvio Berlusconi har gått till våldsamt angrepp på komiker som driver med honom bl.a. i det satiriska tv-programmet 'RockPolitik' som nyligen slog tittarrekord med 14,2 miljoner tittare motsvarande 47 % av tv-publiken. Berlusconi har nu namngett flera tv-personligheter, som han menar är skyldiga för dessa angrepp. Senast han gjorde detta blev en kvinnlig komiker och två journalister bortplockade från skärmen. (TV-Nyt)

Television i mobilen:

Nokia och Vodafone satsar stort

Nokia har en längre tid propagerat för standarden DVB-H som lösning på utmaningen att få in tv i mobiltelefonerna. I våras ledde man ett utvärderingsprojekt med 500 användare som fick använda prototypmobiler. Nu lanseras den första färdiga produkten med inbyggd DVB-H-mottagare. N92 har en 2,8 tums färgskärm med 16 miljoner färger, aningen större än de flesta vanliga mobiler. När skärmen viks ut till tv-läge slås tv-funktionen automatiskt på. Batterierna räcker för ungefär 4 timmars tv-tittande. Det går att spela in program och därtill att få omedelbara repriserna på upp till 30 sekunder. Användaren kan skapa egna tv-tablåer och abonnera på tv-kanalpaket. Nokia räknar med att infrastrukturen för DVB-H kommer att byggas ut successivt under nästa år i Europa, Asien och Afrika, och man tänker börja sälja telefonen där tjänsterna finns tillgängliga. Priset anges till 600 euro. (Elektroniktidningen)

I början av 2006 kommer Teracom och Nokia att göra pilottest av mobilteve. Sändningarna sker i Stockholms innerstad och ska ge täckning både

inom- och utomhus. 16 kanaler kommer att få plats. Teracom och Nokias test bygger på tekniken DVB-H som är en variant av DVB-T som är standarden för marksänd digitalteve.

I Storbritannien lanserar Sky och Vodafone 19 tv-kanaler via 3G-telefoner. Vodafone hoppas kunna övertyga sina kunder om att titta på nyheter, sport och nöje när man åker buss, tåg eller i sysslösa pauser. Bland kanaler finns Sky One, News och Sports liksom CNN och National Geographic Channel. Av upphovsrättsliga skäl blir inte amerikanska serier som The Simpsons och 24 tillgängliga i mobilen. Inledningsvis t.o.m. januari blir tjänsten kostnadsfri för Vodafones nu 250.000 3G-abonnenter. Även Channel 4 har nu en speciell tv-kanal för att se på i 3G-mobiltelefoner.

Canal Plus och Mediaset har nu också kommit igång med mobil-tv på försök i Parisområdet resp. Italien. Canal Plus, Nokia, SFR and Tower Castle inledde försök med DVB-H Paris redan i september. 13 tv-kanaler kunde ses bl.a. Canal Plus, Sport Plus and Cine Cinemas och publicservice-kanalerna France 2 och France 3. I Italien samarbetar Mediaset med TIM, landets ledande mobiloperatör. Ett femårsavtal har träffats om att sända de tre Mediaset-kanalerna, samt fotboll Serie A och Champions League. Samtidigt har public service-företaget RAI inlett samarbete med 3 för liknande tjänster. Endemol, det stora tv-produktionsbolaget med bl.a. Big Brother i bagaget, har nyligen bildat två bolag som skall ta fram innehåll som görs speciellt för mobil-tv.

Svalt intresse för mobil-tv i Storbritannien

Entertainment Media Research (EMR) har gjort en konsumentundersökning som tar ner mobil-tv-hypen på jorden. Även om 65% av konsumenterna anser att mobilen är den mest uppskattade prylen så säger 70 % att de inte alls vill använda den för att titta på tv. Undersökningen visar att det finns en betydligt större efterfrågan på tv via persondatorer än mobiler. EMR menar att datorn håller på att bli extratv:n i hemmet. Nästan 45 % säger att de vill se tv på pc:n eftersom de själv kan välja vad och när de vill titta; se på tv medan man gör annat. Hälften av respondenterna surfar på nätet eller skickar epost medan de tittar på tv. (The Guardian)

radio

Sky Radio lämnar Danmark.

Storgräl med staten om sändningsavgiften

Sky Radio, ägd av Murdoch's News Corporation, har beslutat stänga sin radiostation efter två år i Dan-

mark. Sky Radio säger att man utlovades en täckning om 78 % av landet, men man har hittills nått endast 63%. News Corporation betalade 54 miljoner dkr/år för den åtta års sändningstillstånd i FM-nätet. Lyssnarandelen var i september 5,5 %. Som jämförelse hade Radio 100 FM (Talpa Radio) samtidigt 8 % trots att man har mindre räckvidd (60%). Kulturminister Brian Mikkelsen avvisar Sky Radios krav att staten skall betala tillbaks 300 milj för att man inte fått den räckvidd man utlovats. Tvärtom är i princip Sky Radio skyldiga att betala för den återstående tillståndspanoraden (6 år). *Det er selskabet, der har købt den licens. Og så må de selv om, hvad de gør med den. Og hvordan det lander - om de skal betale eller ej - det må kammeradvokaten udrede*, sade ministern till nyhetsbyrån Ritzau. (Radio-Nyt)

Lanseringen av reklamradion i Danmark en katastrof

De tre stora aktörerna Sky Radio, Talpa Radio och SBS Radio har inte förmått att ta tillräckligt med lyssnare från Danmarks Radio. De noterar tillsammans ett gigantiskt underskott för 2004 på 180 milj dkr. Även om det går bättre med reklamförsäljningen i år uppskattar tidningen Børsen att det samlade resultatet för 2005 kommer att bli ännu sämre. (Radio-Nyt)

Danmark Radios DAB-kanaler kör som ett förarlöst tåg

Två kommunikationsstudenter, vid Roskilde Universitets Center har gjort en mycket kritisk specialrapport *DAB – et forløst tog*. I intervjuer kritiserar användare av DAB programmen för att vara för dåligt redigerade och att många repriserna görs liksom att antalet musiktitlar som spelas är för litet. DAB-projektet är genomfört utan egentlig politisk styrning, utan tillräckliga resurser och utan en genomtänkt redaktionell planering. En lyssnare beskriver DAB-radion som ett förarlöst tåg som ångar iväg utan styrning och riktning och utan att få lyssnarna med på vagnen. DAB-projektet lever inte upp till public service-kraven om "kvalitet, alsidighet og mangfoldighed," heter det i rapporten. Hela rapporten (106 sid) kan läsas på <http://www.ruc.dk>

Boom för politisk radioreklam i Danmark

Kommunalpolitikerna står i kö för att få trycka ut reklamspots på lokalradiostationerna. Mycket tyder på att den politiska radioreklamen sätter nytt rekord under pågående kommunalvalet. Lektorn i politisk kommunikation Rasmus Jønsson på Roskilde Universitetscenter (RUC) tror att ökningen är en del av en allmän utveckling mot mer professionella kampanjer. *Der er en tendens til, at politikerne forsøger at komme uden om det kritiske mediefilter og i stedet*

forsøger at komme direkte ud til vælgerne med deres budskab, säger Rasmus Jonsson (Radio-Nyt)

Digitalt FM testat på Nya Zeeland

Vi har tidigare rapporterat om att amerikanska digitalradiosystemet HD Radio (IBOC) dykt upp i Brasilien och Schweiz . Nu har testsändningar gjorts på Nya Zeeland. Man sände på FM-bandet 106,1 MHz i Auckland med ett särskilt sändningstillstånd. Med en sändningseffekt på 37 watt analogt och 0.37 watt digitalt kunde man nå 60 % av stadens hushåll. En talesman för Cobalt Technologies, som gjorde testerna, säger att fördelarna är att kunna börja sända digitalt utan att behöva stänga av de analoga sändningarna. I DAB-systemet kan man enbart sända digitalt och i ett helt nytt frekvensspektrum. (Radio Netherlands)

Första lokalsändningarna med DRM startat i London

National Grid Wireless (Teracoms motsvarighet i Storbritannien), har inlett de första provsändningarna med DRM i London. Sändningarna i Crystal Palace-masten på 26.080 kHz (400 watt ERP) görs i samarbete med Virgin Radio, talkSPORT Radio, Kiss 100FM and BBC samt teknikleverantören RIZ Transmitters Co. National Grid påminner om att detta sker samtidigt med tioårsjubileet för BBC:s första DAB-sändning. (Radio Netherlands)

Myndigheterna rensar London från piratradio

Mediemyndigheten Ofcom har i en räd i slutet av oktober stoppat ett stort antal piratradiostationer som sänder illegalt i Londonområdet. Facit blev bl.a. 53 beslagtagna olagliga radiosändare. Nio nattklubbar som sänt reklam på dessa radiostationer har varnats. Ofcom menar att illegala radiosändningar stör säkerhetskommunikation som brandkår och flygledning. Ungefär hälften av landets ca 150 illegala radiostationer finns i London. Myndigheten säger att det också finns direkta kopplingar mellan en del illegala radiostationer och grov brottslighet. Vid räderna har hittats narkotika och skjutvapen. Ofcoms initiativ välkomnas av Commercial Radio Companies Association; *Commercial Radio provides properly regulated, socially responsible content to its 31 million listeners. Pirate radio broadcasters pay no copyright or licence fees yet they take revenue from commercial radio stations all of whom fulfil the terms of detailed licence conditions and who generate jobs and revenue in their transmission areas.* - Listan på alla stoppade piratradiostationer:

<http://www.ofcom.org.uk/media/news/2005/11/illegal>

Lågeffektsmellanvåg föreslås i USA

Kommunikationsmyndigheten FCC överväger just nu förslag om att införa ett system för lågeffektsmellanvåg (LPAM). Bakom förslagen ligger enskilda och småföretag. Intressen som ställdes utanför när lågeffekts-FM infördes 2000 och enbart blev öppen för icke-vinstdrivande organisationer (närradio). FCC har hittills gett sändningstillstånd till 600 LPFM-stationer i USA.

Betalradio via satellit - en fortsatt dålig affär

Sirius har ökat sin omsättning kraftigt (250% på ett år), men har också ökat sina förluster. I senaste kvartalsrapporten var förlusten \$180.4 miljoner (\$169.4 miljoner året innan). Man har en *churn rate* om endast 1,5 %, men de stora kostnaderna är för programinnehållet inklusive upphovsrättsliga avtal och de utbetalningar av royalties som ökar i takt med att man får fler abonnenter. Sirius har 2.17 miljon abonnenter och hoppas kunna nå 3 miljoner vid årets slut.

Konkurrenten XM:s förlust tredje kvartalet var \$132 miljoner (mot \$118 miljoner året innan) . Intäkterna var \$153 miljoner en ökning med 134% på ett år. XM har 5 miljoner abonnenter en ökning med 617,152 från året innan. XM hoppas att nå 6 miljoner vid årets slut. of 2005. (Radio World)

P3-profiler får göra reklam i TV

Mia Skäringer och Klara Zimmergren som leder Sveriges Radio P3s program Roll on, medverkar också i läkemedelföretaget Pfizer reklamfilm om ett vitaminpreparat. Roll on görs av ett produktionsbolag för P3s räkning. På P3 har frågan diskuterats, men man anser att medarbetarnas engagemang inte hotar deras medverkan i Sveriges Radio framöver. *Vår grundinställning är att vi inte kan ha krav på vilka aktiviteter ett fristående bolags medarbetare deltar i. Det finns givetvis gränser, till exempel kan inte medarbetare i aktualitetsprogram göra reklam, men vi tycker att detta är inom ramen för vad som är okej,* säger P3s programchef Dan Granlund. Men frågan aktualiserar dilemmat med att bygga programinnehåll på material från fristående bolag. (Journalisten)

Eldorado åter i etern

"Is måste brytas, och det sker alltid mot marknadens gissningar" säger radioprofilen Kjell Alinge, vars Eldorado snart kan höras i FM-nätet igen. Eldorado lades ned i mitten på 90-talet men 16 januari återvänder programmet till etern i samband med P2s tablåomläggning. Kjell Alinge, som vill ha "kollageradio", anser att radiomediet står inför en brytpunkt. *Vi kan inte ha en uppdelning av det slag vi har nu. Det är som om ett förlag skulle ge ut tre tidningar,*

en med text, en med bilder och en med bara annonser. I nya Eldorado är musiken övervägande elektronisk och försöker ta upp experimentella trådar från olika epoker och världsdelar. - Det känns naturligt att söka mig åt ett P2-håll där jag kan ta ut svängarna mer. Det skulle även kommersiell radio må bra av. Eldorado kommer även fort-sättningsvis att sändas via SR:s nätsida. (Dagens Media)

Ku Klux Klan kommer på kortvägen

Enligt Michigan-tidningen Midland Daily News planerar the Ku Klux Klan egna kortvägssändningar för att kunna nå ut med rekryteringen bortom det lokala planet.

Krav på redovisning av BBC Radios budget

Commercial Radio Companies Association (CRCA), som representerar de flesta brittiska kommersiella radiostationerna, har två gånger begärt att BBC redovisar hur mycket public servicebolaget spenderar på en mängd radioprogram inklusive detaljer för varje radioshow i Radio 1. BBC har vägrat med hänvisning att bolaget enligt *the Freedom of Information Act* inte måste redovisa sin budget och att informationen är kommersiellt känslig. CRCA har nu begärt att informationskommissionären Richard Thomas avgör frågan. CRCA menar att man vill veta BBC:s kostnader när nu mottagaravgiftens storlek förhandlas och staten avtal med BBC ses över. BBC har krävt en avgiftshöjning motsvarande inflationen plus 2,3%. BBC Radio har senaste tiden fått en rekordpublik medan de kommersiella konkurrenterna har haft en dålig sommar. BBC fick 54,6% av publiken tredje kvartalet mot de kommersiella 43,5 %. (MediaGuardian)

radio och tv

Dansk tv-station vill sända radio

Den licensfinansierade regionale tv-stationen i Vordingborg vill starta en regional radiostation som skall sända till den kommande nya Region Sjælland (f.n. Storstrøms- resp. Vestsjællands Amt) *Jeg finder det helt naturligt, at TV2 Øst også er til stede i regionen på radio i konkurrence med DR og de kommercielle. Synergien mellem vore tv-programmer, internet-aktiviteter og en regionale radiostation er indlysende interessante,* säger direktör Vang Petersen TV2 Øst. Han menar att det inte är otänkbart att en kommande omplanering av FM-nätet ger utrymme för nya starka regionala radiostationer. DAB är en annan möjlighet. (TV-Nyt)

Krav i riksdagen:

Avskaffa Public service-avgiften

Den verksamhet som drivs inom ramen för public

serviceföretagen bör minska i omfattning och fokusera tydligare på sitt public serviceuppdrag. Verksamheten skall finansieras med skattemedel på samma sätt som annan verksamhet som befinner sig vara omistlig för allmänheten. Därmed avvecklas avgiftsfinansieringen av public serviceföretagen skriver Peter Danielsson (m) i sin motion.

Japanska medielagar skärps för att stoppa amerikanskt ägande

Parlamentet har godkänt ny lagstiftning som syftar till att förhindra att utländska bolag genom aktieäggande kan få kontroll över inhemska radio och tv-bolag. Ägarandelen för utländska företag maximeras till 20 %. Lagändringen aktualiserades efter det att japanska internetföretaget Livedoor uppbackat av amerikanskt kapital försökte ta över en radiostation.

film

Digitala drömmar nu verklighet.

Hollywood satsar på digital bio

Franska Thomson kommer att installera 15.000 digitala biografer i USA och Kanada under en tioårsperiod för ca \$1,5 miljard. Det handlar om ett avtal som berör mer än 75% av amerikanska biomarknaden. Thomson meddelar att man har kommit träffat avtal om digitala rättigheter med DreamWorks, Sony Pictures, Universal Pictures och Warner Bros. Dessa kommer att använda Thomsons digitala visningssystem *Technicolour Digital Cinema* på 5.000 nordamerikanska biografer. Redan under första kvartalet 2006. Förhandlingar pågår med 20th Century Fox, New Line Cinema och Weinstein Company.

Filmpolitiken:

Den borgerliga alliansen vill mer.

Kvalitet, regionala resurser och arkivering.

- Vad är kvalitetsfilm?

I sin filmpolitiska motion skriver de fyra borgerliga partierna att eftersom just kvalitet är den faktor som avgör filmstödets fördelning är det viktigt att det finns en levande debatt och diskussion om just kvalitetsbegreppet. Filminstitutet har ett mycket viktigt arbete i att initiera och driva en sådan debatt både inom institutet men även i ett bredare samhälls-form.

- Tydligare stöd till regionala resurscentrum för film och video

I dag har alla län/regioner i Sverige etablerat regionala resurscentrum för film och video. Dessa arbetar främst med barn och ungdom men i många fall också med visning och spridning, produktion av kortfilm och dokumentärer. Regionala resurscentrum har

gjort en stor och viktig insats för att vitalisera det svenska filmlivet, och har en stor betydelse när det gäller att uppnå de mål som satts upp för den framtida filmpolitiken skriver de fyra borgerliga partierna i sin filmpolitiska motion. *Resurscentrumen arbetar med mycket små ekonomiska resurser och under den senaste avtalsperioden har det funnits kritik mot att det statliga stödet varit alltför litet. Regeringen konstaterar enbart att stödet ska öka "något" men gör ingen beskrivning av vad detta något innebär. Vi förväntar oss att regeringen och Filminstitutet kommer att uppmärksamma den potential som finns hos de regionala resurscentrumen och inom avtalets ram ge tillräckliga bidrag för att verksamheten ska fortsätta att utvecklas skriver man i motionen.*

- Ett genomgripande reformarbete för arkivering behövs

De borgerliga partierna skriver i sin motion att regeringen inte har angivit någon inriktning eller avgränsning för bevarande av den rörliga bilden. Regeringen måste ta ett initiativ för att se över den framtida organisationen. I dag finns rörliga filmer bevarade vid t.ex. Statens ljud- och bildarkiv, SVT, Svenska Filminstitutet och även Filmvårdscentralen i Grängesberg. Dessutom finns ett stort antal rörliga bilder i privat ägo där det finns ägare som önskar att det egna materialet ska bevaras av någon kulturinstitution. Partierna anser att regeringen bör initiera ett genomgripande reformarbete för att bevara den rörliga bilden, Den filmpolitiska propositionen saknar förslag, trots att en utredning på detta område presenterades 2004 (Bevara ljud och rörlig bild SOU 2004:53) skriver man.

Åse Kleveland slutar på Filminstitutet

Åse Kleveland lämnar som vd på Svenska Filminstitutet maj 2006. *Jag upplevde det som en stor fördel att ta över ledningen vid ingången till en ny filmavtalsperiod. Nu har regeringen och filmavtalsparterna lagt nya planer och ramar för de kommande fem åren. De innebär ett breddat uppdrag, helt i linje med det förslag till filmpolitik som Filminstitutet formulerat. Därför anser jag att detta är den för Filminstitutet mest gynnsamma tidpunkten att rekrytera en ny chef på. Mycket har förändrats och utvecklats under dessa år, och det är roligt att konstatera att vi har nått många av de mål som vi satt oss. För mig personligen har det varit sex fantastiska, lärorika och arbetsamma år, säger Åse Kleveland, som tidigare varit såväl firad sångerska som kulturminister i Norge.*

annat

Berlusconi vill beskatta sms-ande

Den italienska premiärministern föreslår en sms-skatt på 1 eurocent på varje sms-meddelande som

blir sänt. Ett sms-meddelande kostar ca 10 eurocent i Italien. Om förslaget blir verklighet kommer staten att få in 300 miljoner euro extra per år. (Nettavisen)

Stort upplageras för amerikansk dagspress

Under ett halvår har genomsnittsförsäljningen av dagstidningar sjunkit 2,6 % i USA. För söndagstidningar ännu mer; 3,1 % enligt Audit Bureau of Circulations. Åtta av de största tidningar har rapporterat en nedgång på hela fem %. Enligt tidningen San Antonio Express-News är högre kostnader för hushållsleveranser och högre bensinpriser orsaken. Men marknadsanalytikerna menar att en stor del av nedgången beror på att unga väljer Internet som nyhetskälla. (Kampanje)

Folkbiblioteken:

Kraftig ökning av utlåningen av AV-medier. Böcker fortsätter minska.

Utlåning via bibliotek bedrevs på mer än 2 000 platser i landet 2004, men utlåningen fortsätter att minska, framför allt utlåningen av skönlitteratur för vuxna. Nästan hälften (44%) av utlåningen omfattar barnböcker. Den totala utlåningen har minskat med totalt 13 miljoner lån sedan 1980, från 76,2 till 63,3 miljoner utlån 2004. Antalet utlånade böcker per invånare i genomsnitt har minskat från 9,2 till 7,0 sedan 1980. Antalet biblioteksbesök per invånare är dock något högre än antalet lån. För hela landet är siffran 8,1. Antal utlån AV-medier (ljudböcker, talböcker, videogram och CD) var drygt 11 miljoner år 2004. Sedan 1992 har utlåningen av AV-medier ökat med ca 550.000 medier per år, vilket inneburit ett trefaldigande 1992-2004. Trots detta utgör detta endast 15% av den totala utlåningen. Rapporten, som innehåller tabeller över folkbibliotekens verksamhet kommun för kommun finns på <http://www.kulturradet.se>

Pressens löpsedlar mer reklam än tryckfrihet

Företag, som marknadsför sina produkter och tjänster, måste rätta sig efter marknadsföringslagen. Denna hindrar företag från att kritisera konkurrerande företags varor och tjänster samt att utnyttja kända privatpersoner för egen vinning. Det är heller inte tillåtet att använda ovärdat språk eller sexistiska budskap. Detta behöver pressens redaktioner inte ta hänsyn till när de utformar sina löpsedlar, dvs. sin reklam. Löpsedeln lyder i dag under samma tryckfrihetslag som själva produkten, dvs. tidningen. Matteus socialdemokratiska förening i Stockholm ville få partikongressen i Malmö 1) att formulera ett kritiskt uttalande mot pressens spekulativa och oetiska löpsedlar, 2) att genomföra en opinions-

bildande debatt om löpsedlarnas utformning, 3) att undersöka om pressens löpsedlar skulle kunna föras in under marknadsföringslagen.

Partistyrelsen fick dock kongressen att avslå motionen genom att bl.a. betona att den långtgående grundlagsskyddade pressfriheten, som är till för att värna en oberoende och fristående press. Partistyrelsen ansåg att kongressen inte borde göra uttalanden som kan komma i konflikt med pressfriheten. Inte heller vore det lämpligt att föra in pressens löpsedlar under marknadsföringslagen, då grundlagen går före vanlig lagstiftning.

Ny mikrohårddisk på 5 gigabyte

Under varumärket Compactvault introducerar Sony en CompactFlash Type II-hårddisk som rymmer 5 gigabyte och som i första hand är tänkt att fungera som lagringsmedia för bilder och filmsekvenser i digitala stillbilds- och videokameror. Compactvault-lagringsenheten är baserad på en 1-tums hårddisk som erbjuder överföringshastigheter på upp till 96,7 megabit per sekund. Överföringshastigheten kommer att kunna ökas ytterligare när lagringsenheten används i framtida produkter, som stöder en teknik som Sony kallar Cybercapture. Hårddisken kan användas i alla typer av apparater som är utrustade med kortplatser för CompactFlash Type II-minneskort. (Uppsnappat)

Tänkvärt: Allt sämre bevakning av Norden

En kontinuerlig bevakning av våra nordiska grannländer saknas i stort sett. Radio, tv och svenska dagstidningar saknar numera fasta korrespondenter i Köpenhamn, Helsingfors och Oslo. De klarar sig i stället med stringens eller utsända från, säg, Malmö och Göteborg. Det sker naturligtvis inte av fri vilja utan framtvings av sparbetning. skriver Mats Wiklund i Journalisten.

Danmark har inga fasta Sverige-korrrar. Det har däremot både Aftenposten och Verdens Gang och NRK. Den finska representationen är bedövande, 8-10 korrrar samt stringers finns på plats. Till och med Island, meddelar Claes Jernaeus på UD:s pressrum, har två korrespondenter i Stockholm. Ett par konstateranden inställer sig. Den första är att finländare och norrmän får bättre kunskaper och förståelse om svenskt samhällsliv än vad svenskar får om vad som sker i Finland och Norge. Den andra är att det måste bero på skilda prioriteringar. I Oslo och Helsingfors (och Åbo och Tammerfors) tar man sig råd.

Våra grannars intresse för oss är sedan länge större än vårt för dem. Förhållandet stärks av den ryckiga Nordenbevakningen. Därmed ökar risken för inätvändhet och fördomar när möjligheterna till regel-

bunden information och jämförelser stadigt minskar. Vi håller reda på världen. Men denna värld begränsas alltmer till Storbritannien och USA. De flesta svenskar förstår nu engelska bättre än danska och har ingen aning om vad Anders Fogh Rasmussen gör. Selektionen och insnävningen vidmakthåller nationella stereotyper, minskar nyfikenheten och viljan till kontakter. Människor i vårt kulturella och geografiska närområde förfrämligas. Utvecklingen har stärkts och är något som medierna både bär sitt ansvar för och kan göra något åt, skriver Mats Wiklund.

Läs hela krönikan:

http://www.journalisten.se/kronika.aspx?Article_Id=9988

En miljon Windows-användare har bytt till Mac

Troligtvis har ungefär en miljon Windows-användare införskaffat Mac-datorer i år enligt finansfirman Needham & Co som i sina tidigare prognoser räknade med att ungefär en halv miljon Windows-användare skulle byta till Mac-datorer i år. Det är tänkbart att Apple kan tacka den framgångsrika musikspelaren iPod för den oväntat starka försäljningen av Mac-datorer. En viktigare anledning till att så många Windows-användare har bytt till Mac OS X-plattformen är enligt analytikern att Windows har fortsatt att plågas av virus m.m. Enligt de flesta analytikerns bedömningar väntades Windows-användare, som funderade att skifta plattform, fastna för Mac Mini. Men nu visar det sig att de i stället byter till mer avancerade och dyrare Mac-system på vilka Apple har högre vinstmarginaller. (Uppsnappat)

British Librarys samlingar på nätet

Microsoft och British Library i London har tecknat ett strategiskt samarbetsavtal som inledningsvis betyder att Microsoft kommer att digitalisera runt 100 000 av bibliotekets böcker. Ungefär 25 miljoner boksidor kommer att kunna sökas via Microsoft-tjänsten MSN Book Search (Uppsnappat)

Malmö – Sveriges IT-kommun 2005

Sveriges Kommuner och Landsting har belönat Malmö för sitt IT-strategiska arbete att utveckla service och demokrati. Det har skett en imponerande kraftsamling på kommunledningsnivå för att snabbt skapa en modern och effektiv IT-miljö och ett bra stöd till medborgare och verksamheter. Juryn menar att Malmö är den stora industristaden som moderniserats och blivit den vitala kunskapsstaden.

Lästips:

Avreglering hotar lokal-tv i USA

Det finns idag ca 3.000 lokala icke-kommersiella tv-stationer (public access-kanaler) i USA. 1,2 miljoner frivilliga producerar 20.000 tim program varje vecka och involverar varje år en kvarts miljon olika föreningar, kommuner och andra grupperingar. Lagstiftningsarbete i kongressen syftar till att avreglera kabelbolagens skyldigheter gentemot det allmänna hotar framtiden för dessa kanaler. Läs New York Times *Proposed Legislation May Affect Future of Public-Access Television*

<http://www.nytimes.com/2005/11/08/arts/television/08cabl.html>

Webbtips:

Ny svensk portal för mänskliga rättigheter

MRforum är en nytt webbaserat forum för information, debatt och aktualiteter inom området mänskliga rättigheter. Besökaren får en nyanserad bild över vilka de mänskliga rättigheterna är, i vilka regelverk man kan finna stöd för att hävda dem och vem som gör vad såväl i Sverige som internationellt. På sajten finns också ett kalendarium och en mediebevakningstjänst. *MRforum* har upprättats mot bakgrund av att det i Sverige finns många aktörer som arbetar med frågor som relaterar till mänskliga rättigheter, men ingen självklar plattform för mobilisering av detta arbete eller där information och erfarenhet enkelt kan samordnas och utbytas. <http://www.mrforum.se>

Evenemangstips:

Digital marksänd TV i Sverige – ny teknik i gamla spår?

Hur kan vi förstå och analysera denna riksdagsstödda innovation i en tid av nya distributionsplattformar och då tidigare skarpa gränser mellan medier, tekniker, branscher och nationer håller på att suddas ut? Med denna fråga som utgångspunkt bjuder vi in till STS höstseminarium. Syftet är att lyfta fram och diskutera frågor och perspektiv av såväl empirisk som teoretisk natur kring utvecklingen av marksänd digital TV i Sverige. Bland föreläsarna *Robert Picard*, professor i mediaekonomi och chef för Media Management and Transformation Centre, Jönköping International Business School. Han är författare till bl a *Digital Terrestrial Television in Europe*. Han är också redaktör för the *Journal of Media Business Studies*. Ett seminarium arrangerat av avd för teknik- och vetenskapsstudier (STS), Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet tisdagen 29 november, 2005, kl 13-16.30 Konfrum Pilen, Pilgatan 19 (Kvarteret Samvetet),. Kontakt: lana.ewertsson@sts.gu.se

Digital marksänd TV: En analys av argumentationen kring ett tekniksifte

Ett projekt presenterat av Nina Wormbs, Högre seminariet Avd. för teknik- och vetenskapshistoria, KTH Seminarieansvarig: plundin@kth.se, tfn 790 87 41) Måndag 28 november 10.15–12.00. Lokal: Seminarierummet, Avd. för teknik- och vetenskapshistoria, Teknikringen 76, KTH Stockholm.

Digital-tv och medieberedskap

Ett seminarium om övergången till digital-tv sett utifrån ett medieberedskapsperspektiv. SPF planerar att följa tekniksiftet i första hand utifrån ett medieberedskapsperspektiv, där konsekvenserna av medieaktörernas agerande och åtgärder står i fokus. SPF har därför gett Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i uppdrag att följa processen. Projektet är tänkt att ge en övergripande bild av digitaliseringen. Liksom att studera digitaliseringen utifrån ett medborgarperspektiv där framför allt informationsfrågorna och dess effekter följs. Projektets mål är att få fram ett underlag som på ett åskådligt sätt ger en helhetsbild av tekniksiftet och som kan användas som beslutsunderlag i diskussioner som rör hot, risker och sårbarheter kopplade till detta tekniksifte.

Seminarierummet är också tänkt som en mötesplats för alla de aktörer som på ett eller annat sätt är verksamma inom området. 1 december 10.00-14.00 Radisson SAS Södra Paviljongen, Stockholm C. Seminariet är kostnadsfritt och lunch serveras efter mötet.

Anmälan senast 16 november!

<http://www.psyccdef.se>

*

Dagens citat:

I must say that I find television very educational. The minute somebody turns it on, I go to the library and read a book. (Groucho Marx)

*

Nästa nyhetsbrev beräknas utkomma 27 november